

COMUNICACIONS

UN NOU METEORIT TROBAT A CATALUNYA,

PER

MOSSEN NORBERT FONT Y SAGUÉ, PBRE.

La cayguda ó troballa de un meteorit es un dato de molta importancia que es celebrat sempre per les ciencias que tenen per objecte tant l' estudi dels astres en general com de la terra en particular, ja que per ell podém tenir coneixement de la natura dels astres diferents de la terra, y establir entre aquella y aquets comparacions, de les que 's dedueixen lògiques conseqüències que ilustren molt y molt sobre l' estat de les regions pregones del nostre globo y que, per altra part, tendeixen á confirmar el trascendental principi de unitat de plan en l' Univers.

L' origen desconeguda dels meteorits els dóna encara mes importancia, car es difícilment acceptable la suposansa aventurada dels qui els creyen foragitats per la activitat volcánica de la Terra ó de la Lluna. Un cos llensat de la Terra sols pot defugir la atracció nostra si te una velocitat al menys igual á la velocitat parabólica, ó sia igual á la que tindria un cos que arribés á la Terra procedent de l' infinit. Donchs be, aquesta velocitat de projecció (vora 12 km. per segón), ni en el present ni en el passat es rahonablement concedible á la Terra, adhuc prescindint de la resistensa de la atmósfera. El cas de la Lluna no es pas gens mes planer, porque en primer lloch la gran densitat dels meteorits contrasta fortament ab la petita densitat de la Lluna, y en segón lloch, si be la feble gravitat superficial de la Lluna fa mes possible que un cos fuja de la seva atracció y assolint el *punt neutre* caiga dintre la esfera d' atracció terrania, no 's pot oblidar que segons la lògica mecánica, á menor densitat y menor gravitat deu correspondre menos forsa projectiva. Actualment la ciencia mes aviat apar cercar el parentiu dels meteorits, decantantse vers

els estels volants y 'ls estels ab cúa, haventhi un autor molt seriós (Langley) qui presenta decidit cert meteorit com «un fragment de cometa.»

El nombre de meteorits autentichs no passa de un miler. A Espanya se 'n citen 16, dels quals 14 tenen representació en el Museo de Ciències de Madrid, y d'ells corresponen á Catalunya els 3 següents: El trobat á Girona en 1902, que pesa 82 grams; el caygut á Nulles (Tarragona) el 5 de Novembre de 1851, que pesa 7,862 grams, y del qual nostre consoci D. Baltasar Serradell posseheix un fragment de 142 grams; el de Canyellas (Tarragona) caygut en 14 de Maig de 1861, del que n'hi ha un exemplar de 500 grams al mateix Museo de Madrid, ne té un tros en Joseph Aladern, y al Museo del Seminari de Barcelona n'hi ha un altre que va acompanyat de una escriptura de la época en que caygué, que díu: «El martes 14 de Mayo de 1861 cayó sobre Cañellas—refiere el diario de Villanueva—un grande areolito acompañado de una espantosa detonación, que se oyó no sólo desde Villanueva, que dista de aquel pueblo hora y media, sino también del pueblo de Llorens que dista cinco: parece que son hasta 30 los trozos que se han recogido de tan extraordinario fenómeno.»

Aquets son els únichs datos que fins avuy teniem dels meteorits cayguts á Catalunya; pero á n'ells ens cal afegirhi un de nou y de gran interés: el que s' acaba de trobar á Garraf per casualitat.

Un jove entussiasta per la geología, en Manel Gispert y Miret, de Sitjes, desitjant formar una colecció mineralógica, se dedicá á recullir tota mena d' exemplars y encarregá á un mosso seu que fes lo mateix per les esquerpes costes de Garraf, y aquest fou el qui en una vinya situada entre la *Falconera* y la casa de Garraf trobá una grossa roca mitj colgada á terra, que li semblá ferro y 'n trencá un bocí pera la colecció del senyoret, qui l' entregá al germá Claudi, del Colegi Comercial de la Bonanova, per qual conducte arribá en consulta á les meues mans, y ab la sorpresa y satisfacció naturals en un cas com aquest, vaig regonexe desseguida que era un tros de meteorit, ja que portava ben marcat son sagell caracte-

rístich, la crosta ó barnís superficial, y 's veyá be que 's tractava de una roca bàssica en que 's destacaven els cristalls d'oliví y les partícules de ferro nikelifer.

No cal dir l'interés ab que vaig preguntar per la localitat de semblant trovalla y l'interés que vaig pendre en que 's busqués desseguida el tros gros del meteorit, que afortunadament pogué recullirse, aixís com dos petits fragments mes.

El pés total d'aquesta roca meteórica es de 8,791 grams; y ab tot, per la superfície de fractura, se veu que no es sencera, sino un dels fragments de la explosió.

No puch encara donar compte de la composició d'aquest meteorit per no haver tingut temps de fer la anàlisi química y l'estudi micrográfich: ho farém próximament y en donarém noticia extensa en aquestes mateixes planes.

Barcelona, Agost de 1905.

GUÍA PER LA CASSERA, PREPARACIÓ Y CONSERVACIÓ DELS LEPIDÓPTERS

PER

D. SALVADOR MALUQUER Y NICOLAU

A.—Las papellonas en general y especialment las nocturnas, son molt aficionadas á las sustancias olorosas y ensucradas, y d'aixó ne trahuen partit los entomólechs per ferne grans casseras.

Las sustancias que mes s' han usat per atraurer á las papellonas nocturnas son la mel, las confituras de gers y albercochs, la cervesa ab algunas gotas d'un preparat especial de valeriana, y finalment las pomas.

De l'us de la mel ve la denominació de *miellée* que 'ls francesos donan á n' aquesta mena de cassera, denominació que nosaltres aceptém y usarém á falta d'altre mes propia en nostra llengua.